

W.J.Wolff:

126/92

EEN NIEUWE BORSTELWORM IN NEDERLAND: MERCIERELLA ENIGMATICA FAUVEL

In de loop van 1968 werden in het Veerse Meer en het Kanaal door Walcheren enige vondsten gedaan van een tot dusver niet uit ons land bekende soort borstelworm: Mercierella enigmatica Fauvel. Aangezien deze soort zich mogelijk sterk zal uitbreiden in het Deltagebied, is het de moeite waard zijn eventuele verspreiding op de voet te kunnen volgen: reden waarom hieronder het signalement van het dier wordt gegeven en het verzoek wordt gedaan alle verdere vondsten te melden aan schrijver dezes.

Mercierella enigmatica is over de hele wereld verspreid en wordt overal gevonden in het brakke water van havens, riviermonden en lagunen. Zo ook in Nederland, want alle tot dusver uit ons land

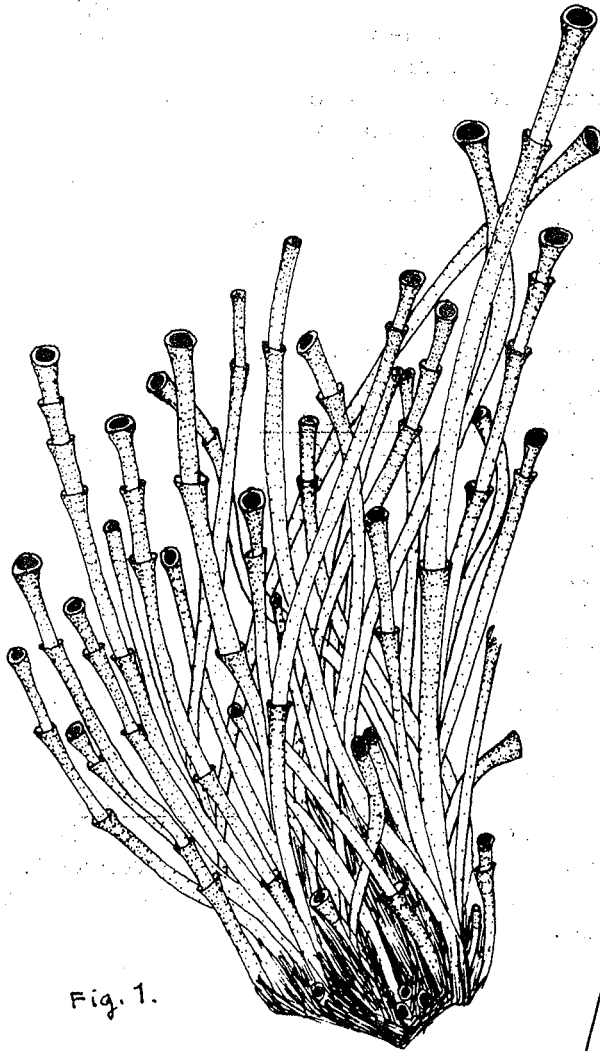

Fig. 1.

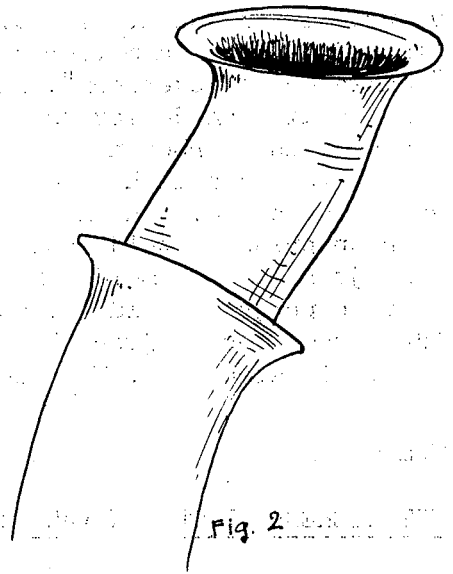

Fig. 2

Fig. 1: Habitus van een kolonie van *Mercierella enigmatica*.

Fig. 2: Detail van een koker van *Mercierella enigmatica*.

bekende vindplaatsen liggen in water met een zoutgehalte van ca. 10 ‰ Cl^- , dat wil zeggen in sterk brak water. We kunnen de soort daarom, behalve in het Veerse Meer en het Kanaal door Walcheren ook verwachten in het kanaal door Zuid-Beveland, in de mondingen van de Nieuwe Waterweg en het Haringvliet, in het Kanaal door Voorne, in het Noordzeekanaal, mogelijk in de omgeving van Den Helder en verder in allerlei brakke binnenwateren. Aangezien het een tropische soort is, zullen plaatsen waar warm koelwater van fabrieken in brak water geloosd wordt, vooral in aanmerking komen als plaats van vestiging. Er is reeds een melding van de soort uit de omgeving van de elektrische centrale van de PZEM in Vlissingen, waar warm koelwater in de brakke binnenhaven van Vlissingen wordt geloosd.

M.enigmatica kan in een geschikt milieu dikke korsten van kalkkokers vormen. Dergelijke brokken, soms ter grootte van een voetbal, lijken wel wat op het Palingbrood (Electra crustulenta). Bij beter bekijken vallen de kokertjes op (fig. 1). Typisch voor de soort zijn de trompetvormige mondopeningen van de kokers, die, wanneer de koker verder wordt uitgebouwd, als kraagjes achterblijven (fig. 2). Het dier zelf ziet er uit als een typische serpulide polychaet met een krans van veervormige kieuwen, die buiten de koker kunnen worden uitgespreid. Als Nederlandse naam voor deze soort zou kunnen worden voorgesteld "brakwaterkalkkokerworm". Wie een betere naam weet, moet vooral niet nalaten dit aan de lezers van het Zeepaard te melden. Zoals reeds hierboven gezegd, kan deze soort zich mogelijk sterk gaan uitbreiden in het Deltagebied, speciaal vlak na de afsluiting van de zeearmen. Teneinde dit proces te kunnen volgen, wordt het zeer op prijs gesteld wanneer alle vondsten van Mercierella aan de schrijver dezes gemeld kunnen worden. Tcezending van materiaal wordt zeer op prijs gesteld; eventuele kosten worden gaarne vergoed. Adres van de schrijver: Delta Instituut voor Hydrobiologisch Onderzoek, Vierstraat 28, Yerseke.